

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm XLV. Constitutus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

inducta est, siue quæ per legem, ita *text. hic. verb. quidquid.*

CAPITVLVM XLV.

Constitutus.

PARAPHRASIS.

Vacante Decanatu Ecclesiæ Claremontanæ, Canonici in Episcopum compromiserunt, qui Archi-Diaconū pluribus sibi consentientibus Decanum constituit, tametsi aliqui Canonici contradicerent, ne quisquam eligeretur, nisi omnes assentirentur, cum autem illac transiret Cardinalis à Latere, causam hanc quibusdam delegauit, non ut appellationi interpositæ derogaret, sed ut causam instructam ad Pontificem mitteret. Insuper mandauit delegatis, ut partem, quæ electioni contradiceret, ad ipsum legatum mitterent, ad exponendam contradictionis, appellationisque causam. Hæc cum peruenissent ad Innoc. III. Respondit se ex relatis intellexisse, sub ea forma appellatum fuisse, ne absque omnium assensu Decanus eligeretur, sed appellantes anni spatium appellationem profectos non esse, neque causam extitisse biennii ipsis concedendi, quia, qui bis nuntium Romanam destinauerunt, vel semel Procuratorem idoneum mittere potuissent. Verum ne peremptorias appellationum exceptiones reuocare videatur, mandat Iudicibus à se delegatis, si ipsis constiterit, Archi-Diaconum Episcopi facto, super quo eius intentio fundatur, sponte renuntiasset, vel Episcopum ad electionem processisse iis omissis, sine quibus, ne procederet, in compromisso fuit, dicto Archi-Diacono silentium imponant; alioquin verò electionem alterius, & quidquid ex eadem subsequutum fuerit, irritum declarent.

S V M M A R I V M.

1. *Compromitti potest in personam etiam vnam, & que non est ex corpore Capituli.*

2. *Compromitti potest eâ conditione ac formâ ut compromissarii personam eligant, in quam omnes capitulares, exquisitis ipsorum voluntatibus consenserint; quod tamen in electione per scrutinium fieri nequit.*

3. *In causis in quibus iudex ex officio procedere potest, licet appellatio deserta sit, aut sententia transferit in rem iudicatam, superior nihilominus merita causæ cognoscere potest ex proprio motu ratione officij sui.*

4. *Legatus à latere causam in qua appellatum, examinare potest, non ut appellationem impediatur, sed ut causam instructam ad Sedem Apostolicam mittat.*

5. *Ob periculum scandali in casu aliquo etiam causam talem Legatus definire potest.*

NOT. I. Compromitti potest in personam etiam vnam, & que non est ex corpore Capituli. *c. Causa. 8. de elect. & dixi in D. de Prælati. q. 84.*

NOT. II. Compromitti potest ea conditione ac formâ, ut compromissarii personam eligant, in quam omnes capitulares, exquisitis ipsorum voluntatibus, consenserint, ita *Abb. Alex. & alii in gl. verb. omnium.* Sed de electione per scrutinium non possunt Capitulares hoc decernere, ut aliter non valeat, nisi omnes consentiant, aut ut valeat, tametsi maior pars totius numeri præsentium non consenserit, propterea quod electioni huic certa forma præscripta sit, quæ substantialis censetur. *c. Quia propter. 43. de elect.*

NOT. III. In causis electionum, aliisque beneficialibus, in quibus superior ex officio procedere potest, & non tantum ad instantiam partis, tametsi appellatio deserta sit, aut sententia transferit in rem iudicatam, tamen superior nihilominus merita causæ cognoscere poterit ex proprio motu ratione officij sui; quo modo ait *gl. in c. Cum nobis. 19. verb. ex officio de elect.* et si nihil obiiciatur electo, tamen qui confirmat electionem, debet inquirere de modo electionis, an sit Canonice facta & persona idonea sit, similiter docuit *Franc. hic. not. 1.* quod negligentia partis & desertio appellationis non præ-

præiudicat officio Iudicis & not. 2. Quod causa beneficiæ nunquam transit in rem iudicatam. c. Cum olim. 7. de dolo.

Not. IV. Legatus à latere, cum vicem Summi Pontificis specialiter repræsentet, causam, in qua appellatum est, examinare potest, non vt appellationis cursum impediatur, sed causam instructam ad Sedem Apostolicam transmittat, idque esse speciale in legato, ait Abb. hic. n. 10. & addit Hostiens. hic. quod Legatus in aliquo casu ob periculum scandali causam etiam definire possit.

CAPITVLVM XLVI.

Constitutis &c.

PARAPHRASIS.

Vacante Præpositurâ Saluatoris, constituto electionis die Episcopus Metensis adiurauit Canonicos, vt vnum ex duobus, in quos electores oculos intendere videbatur, quem Ecclesiæ magis vtilem & idoneum censerent, Præpositum eligerent. Tum Decanus cum quibusdam aliis Cantorem nominauit; at verò ipse Cantor cum aliis pluribus Cancellarium Metensem elegit, eamque electionem tanquam à maiore & saniore parte Capituli factâ, Episcopus, cum de electæ personæ honestate constaret, confirmauit. Postea verò cum secundum morem, domum & investituram dare vellet, Decanus ad Pontificem appellauit, id solum allegans, quod Cancellarius in ijs partibus impotens esset ad possessiones Præposituræ defendendas, adijciens plura se obiecturum coram Papa, quæ nollet proferre coram Episcopo. His cognitis respondit Innoc. III. Cum manifestum sit, causam illam, quæ erat expressa, rationabilem non esse, alia autem tunc expressa non fuerit, ided confirmationis effectum impediti non posse; siquid tamen Decanus non per modum exceptionis ad impediendum effectum electionis & confirmationis, sed per modum denuntiationis, aut accusationis proponere velit, audiendus erit, postquâ

Cancellarius pacificam Præposituræ possessionem assecutus fuerit.

SUMMARIUM.

1. Superior potest electores iuramento adstringere, vt eligant quem ex gremio Ecclesiæ suæ magis idoneum & vtilem iudicauerint.
Peccant nisi talem eligant. Valet tamen electio, omisso digniore, si modò dignus eligatur.
2. Is cuius morum honestas, aut doctrina nota est, examinandus per se loquendo non est.
3. Defectus potentie & diuitiarum non imedit personæ alias dignæ electionem ad dignitatem, nisi in casu raro, quo necessaria foret pro defensione Ecclesiæ contra hostes persona potens.
4. Si electus confirmetur, nullo contradicente, appellatio admitti non debet, nisi allegatâ causa rationabili.
5. Legitimè confirmatus, aut qui beneficii collationem accepit, potest possessionem capere, neque admittenda est exceptio, nisi sit de crimine iuncto cum infamia, vel sit defectus proprietatis, aut in continenti probari possit.

NOT. I. Superior potest electores iuramento adstringere, vt eligant eum ex gremio Ecclesiæ suæ, quem magis idoneum & Ecclesiæ vtilem iudicauerint: nam ad id obligantur, & nisi talem eligant, peccant, teste Abbate hic. n. 7. Franc. colum. 2. Sed valet nihilominus electio, dummodo idoneus sit, qui eligitur, licet alius, qui prætermittitur, sit magis idoneus. vti docui l. 4. rr. 2. c. 15. q. 1.

NOT. II. Si nota sit alicuius morum honestas aut doctrina, tunc examine opus non est per se loquendo, frustra enim adhibetur indagatio eius rei, quæ in aperto, seu cognita est. arg. c. 2. dist. 24. vbi gloss. ait: quod notum non sunt examinandi sed ignoti.

NOT. III. Defectus potentie, ac diuitiarum, si persona alioqui digna sit & idonea, non impedit, quo minus ad dignitatem eligatur; præterquam in raro casu, si talis sit alicuius Ecclesiæ status, vt aduersus hostes defendi non possit, nisi persona potens præ-

z z z

ficia-